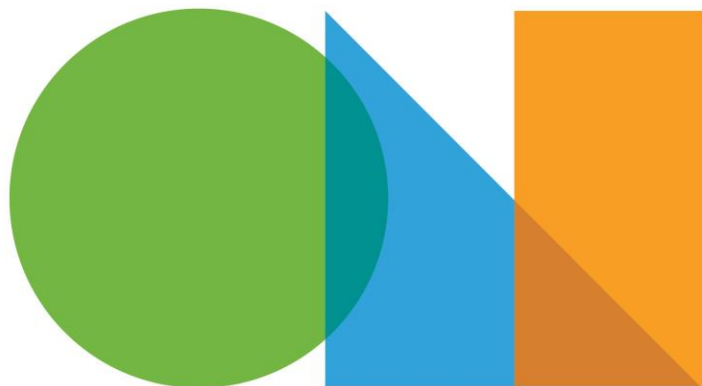

Op naar Neutraal

Regionale Energiestrategie
Holland Rijnland

Energieprogramma
versie 6 juni 2023

Inhoudsopgave

► 01 Inleiding

- 1.1. Achtergronden opgave
- 1.2. Het energieprogramma

► 02 Uitvoering werkzaamheden

- 2.1. Overzicht
- 2.2. Strategie
- 2.3. Uitvoering
- 2.4. Monitoring en rapportage

► 03 Organisatie & Governance

- 3.1 Sturing en opdrachtgeving
- 3.2 Invulling werkzaamheden

► Bijlage

Productenlijst

01

Inleiding

- ▶ **1.1 Achtergrond en opgave**
 - 1.1.1 Achtergrond
 - 1.1.2 Opgave: RES en energiesysteem
- ▶ **1.2. Het energieprogramma**
 - 1.2.1 Dit energieprogramma

01.1

Achtergrond en opgave

1.1.1 Achtergrond

- De energietransitie is volop gaande, ook binnen Holland Rijnland. De invulling van klimaatambities werkt in brede zin door op de regio. Al sinds het regionale Energieakkoord in 2017 werken partijen regionaal samen op dit onderwerp.
- De afgelopen periode is hard gewerkt aan deze ambities, zowel op lokale als op regionale schaal. De Regionale Energiestrategie vormde hiervoor een belangrijke basis. Sinds de vaststelling van de RES 1.0 wordt in regionale samenwerking en afstemming gewerkt aan de uitvoering van de ambities die in de RES zijn opgenomen.
- De RES past binnen een bredere opgave: het ontwikkelen van een toekomstbestendig regionaal energiesysteem. De ruimtelijk-economische ontwikkelingen en ambities zijn onlosmakelijk verbonden met de ontwikkeling van het energiesysteem binnen de regio. De pMIEK analyse geeft duidelijkheden in de afhankelijkheden binnen het energiesysteem. Dit energieprogramma bouwt door op deze inzichten.
- Veranderingen in het energiesysteem gaan sneller dan vanuit de netbeheerders kunnen worden bijgehouden. Er is nu al sprake van congestie en schaarste en dit gaat naar verwachting aanhouden en zelfs toenemen. De oplossingen zijn niet meer alleen te behalen uit het verzwaren van het netwerk.
- Impact hiervan is breder dan duurzaamheidsambities en kan ook beperkend werken op ruimtelijk-economische mogelijkheden en ambities.
- Er is een bredere kijk op het energiesysteem nodig om toekomstige ontwikkelingen mogelijk te houden.

1.1.2 Opgave: RES en energiesysteem

Naast het voortvarend verder inzetten op uitvoering van de regionale en lokale duurzaamheidsambities (zoals vastgelegd in RES en lokaal beleid) vraagt een toekomstvast regionaal energiesysteem om keuzes in samenhang tussen schaalniveaus en soorten energiedragers. Dat is nodig om te komen tot een energiesysteem dat zo goed mogelijk past bij het ruimtelijk-economische toekomstbeeld van de regio.

De keuzes moeten gemaakt worden in een complexe landelijke en regionale context waarin, rondom deze opgave, vele onzekerheden spelen (juridisch, financieel, technisch) en binnen de regio de ambities, dynamieken en tempo's verschillen. Dat binnen de regio de ambities, dynamieken en tempo's verschillen blijkt onder meer uit de beperkte voortgang op de RES-ambities. Voortgang vraagt om meer slagkracht en onderling vertrouwen. Onderling vertrouwen is essentieel om in onzekerheid over alle risico's voor de korte termijn toch alvast keuzes te maken en op de uitvoering in lijn met die keuzes te focussen.

Realisatie van de regionale ambities en een bijpassend regionaal energiesysteem vragen om goed afgestemde keuzes in samenhang, ook als basis voor lokaal handelingsperspectief. Dit vraagt op zijn beurt een andere manier van samenwerken:

- Erken de verschillen en help elkaar.
- Werk resultaatgericht: wat we willen bereiken is leidend in wat we doen.
- Duidelijkheid richting raden: wat zijn de dilemma's en de consequenties van keuzes?

Dit bij elkaar kan bijdragen aan een groter politiek mandaat voor uitvoeringskracht.

01.2

Het energie- programma

1.2.1 Dit energieprogramma

- Dit plan beschrijft de gezamenlijke regionale inzet die tot 2023 en met een doorkijk naar 2026 voorzien is om aan de hiervoor beschreven opgave invulling te geven: wat is nodig in termen van werkzaamheden op regionaal niveau, op welke manier is dit georganiseerd en welke middelen zijn hiervoor essentieel.
- Dit is het vervolg op het eerdere RES-ondersteuningsprogramma
- Het energieprogramma vormt hiermee het kader voor de opdracht van de samenwerkende regiopartijen. Tevens vormt het daarmee de basis voor het verder inrichten en aantrekken van de benodigde menskracht en expertise. Naar verwachting krijgt deze deels invulling vanuit de partijen in de regio, en deels door expertise in te huren.
- Dit plan richt zich op de genoemde gezamenlijke inzet op regionaal niveau. Tegelijkertijd vervangt dit nadrukkelijk niet de benodigde en lopende lokale en subregionale inzet, maar vult deze gericht aan. Lokale inzet is en blijft randvoorwaardelijk voor het behalen van resultaten.
- Dit plan is tot stand gekomen op basis van verkennende en bestuurlijke gesprekken en met input en bijdragen vanuit betrokkenen gemeenten (projectgroep), NPRES en subregionale samenwerkingspartners.
- Het energieprogramma gaat uit dat de bijdrage vanuit het energie akkoord van Holland Rijland wordt ingezet voor deze activiteiten
- Het werken aan een duurzaam energiesysteem staat centraal de voortgang op de energietransitie en de nieuwe inzichten mbt het energiesysteem worden nog steeds gerapporteerd aan NPRES

02 Uitvoering werkzaamheden

- ▶ 2.1 Overzicht
- ▶ 2.2 Strategie
 - 2.2.1 Handelingsperspectief energiesysteem
 - 2.2.2 Bijdrage regionale samenhang & gedeelde afwegingen
 - 2.2.3 Samenhang met RIA
- ▶ 2.3 Uitvoering
 - 2.3.1 Uitvoeringskracht versterken
 - 2.3.2 invulling taskforces
 - 2.3.3 projecten OER
- ▶ 2.4. Monitoring en rapportage
 - 2.4.1 monitoring op energiesysteem en RES
 - 2.4.3 kennis ontwikkeling

02.1

Overzicht

Strategie

Samenhang aanbrengen tussen keuzes en mogelijkheden in enerzijds de ruimtelijk-economische ontwikkelen en anderzijds het integrale energiesysteem.

Uitvoering

In samenwerking en samenhang effectief tot uitvoering brengen van energie-ambities, onder meer door efficiënte (regionale) inzet van mensen en middelen.

RES proces + energieproces

Coördinatie samenwerking partijen bij uitvoering, monitoring en rapportage van energieprogramma

- Ontwikkelpaden vertalen naar keuzes nu (handelingsperspectief) en anticiperen op verschillende mogelijkheden.
- Concreet maken mogelijkheden en keuzes richting wensbeeld:
 - Congestie beheersbaar maken.
 - Verdeling van warmte op basis van gedeelde waarden.
 - Ruimtelijke impact te beheersen.

- Plannen in de pijplijn/uitvoering langs OER trajecten en in zoekgebieden (warmte/koude, elektriciteit, opslag).
- Netwerkg congestie oplossingen.
- Warmtevraagontwikkeling (afname contracten).

- Monitoring op voortgang
- Kennisopbouw
- Coördinatie samenwerking
- Bestuurlijke afstemming
- Bovenregionale afstemming

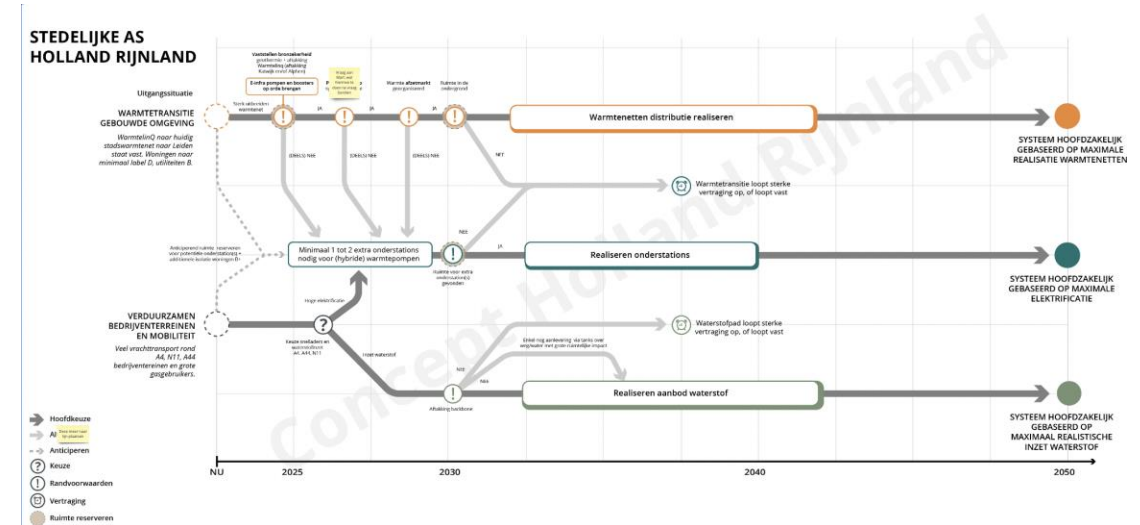
02.2

Strategie

2.2.1 Strategische activiteiten: handelingsperspectief energiesysteem

In het onderdeel strategie zijn de activiteiten gericht op het komen tot een concreet **handelingsperspectief** op regionale en lokale schaal op het gebied van verdere ontwikkeling van het energiesysteem. Hieruit volgt welke acties lokaal en regionaal nodig zijn. Het handelingsperspectief dient als inhoudelijke leidraad voor het onderlinge regionale bestuurlijke gesprek.

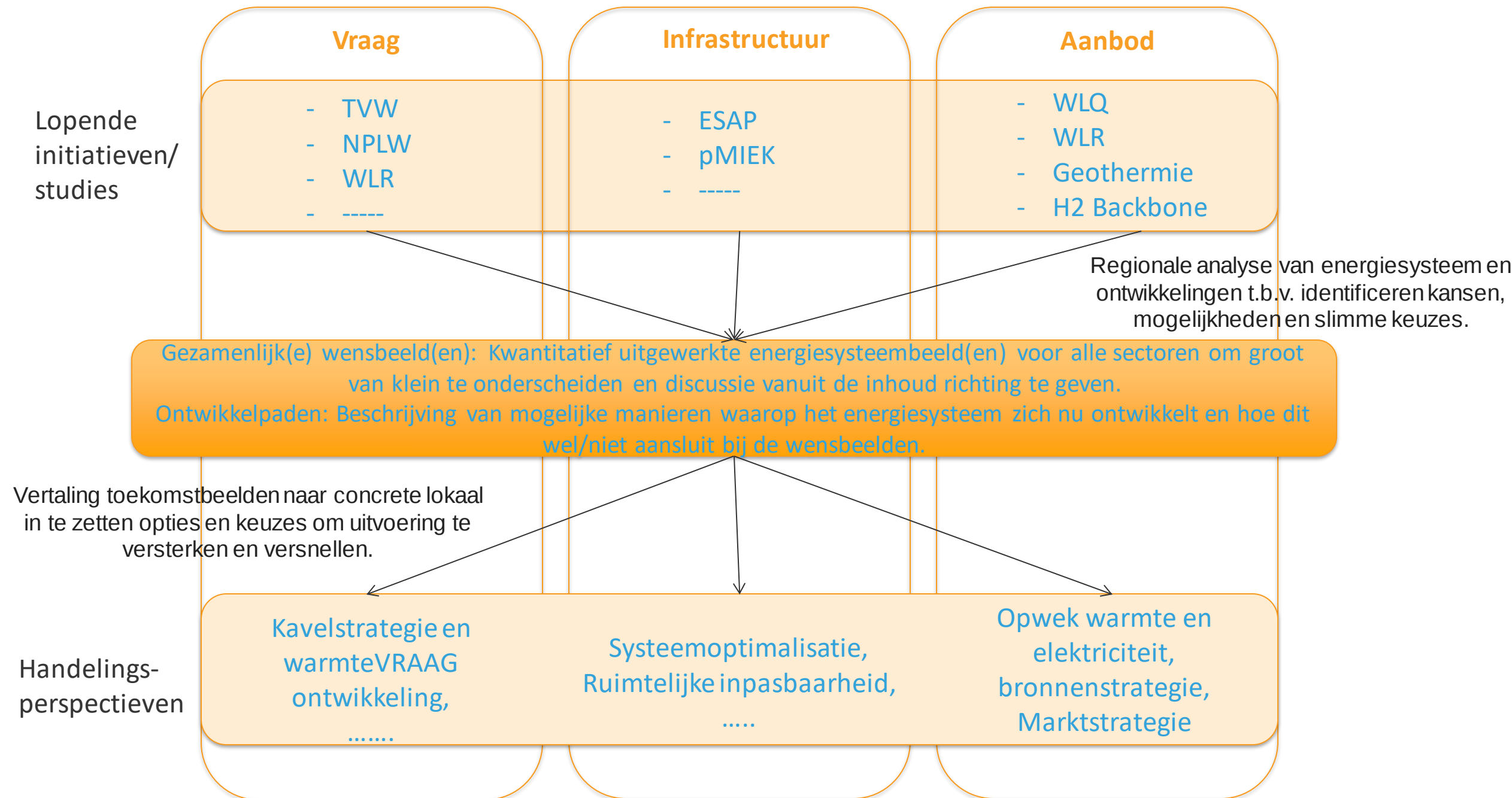
Om tot een concreet handelingsperspectief te komen brengen we de **ontwikkelpaden** voor het regionale energiesysteem in beeld. Deze maken inzichtelijk wat de mogelijke ontwikkeling van het regionale energiesysteem zijn in de tijd voor wat betreft vraag, aanbod en infrastructuur. Ter illustratie is hiernaast een voorbeeld voor de stedelijke as ALK (Alphen, Leiden, Katwijk) uit het pMIEK opgenomen. Deze beschrijft wat (on)mogelijkheden, afhankelijkheden en (on)zekerheden zijn als het gaat om vraagontwikkeling, bronnen (inclusief opwek elektriciteit) en infrastructuur.

Afbeelding 1: voorbeeld voor de stedelijke as ALK uit het pMIEK.

De ontwikkelpaden en het handelingsperspectief vinden hun oorsprong in de regionale ruimtelijk economische ontwikkelingen (plannen voor (verduurzaming van) woningen, bedrijvigheid, mobiliteit, opwekopgave, etc.) nadrukkelijk gebaseerd op de al lopende initiatieven, plannen en ontwikkelingen, studies, analyses en informatie. Die worden gericht aangevuld met nog ontbrekende onderdelen (inclusief ESAP van Liander).

Het handelingsperspectief bestaat uit verschillende onderdelen, deze zijn terug te vinden in Bijlage 1: de productenlijst.

2.2.2 bijdrage regionale samenhang & gedeelde afwegingen

- Wat is wanneer / waar nodig en mogelijk om de regionale ambities waar te kunnen maken? Bezien vanuit regionale ambities (ruimtelijk economische ambities inclusief duurzaamheid) en sturend op een eerlijk, betaalbaar, betrouwbaar en duurzaam energievoorziening.
- Wat zijn altijd-goed maatregelen?
- Welke keuzes zijn aanvullend nodig op regionale en lokale schaal?

Vraag

- Welke soort energievragers (gebouwde omgeving, bedrijvigheid, mobiliteit, etc.) gaan op welke plek binnen de regio vanuit een optimaal regionaal systeem welk soort energievoorziening krijgen? Hier komen ruimtelijke ontwikkelingen samen met de energiebehoefte. (integraal programmeren van vraag en aanbod)
- Wat betekent dit voor de inrichting in o.m. vraagontwikkeling, kavelstrategie en marktbenadering van warmte?
-

Infra

- Welke (bovenlokale) infrastructuur (transport, opslag, conversie) is – op hoofdlijnen - waar en wanneer nodig binnen de regio?
- Wat is er nodig (ruimtelijk en beleidsmatig) om dat mogelijk te maken, of om niet onmogelijk te maken?
-

Aanbod - Bronnenstrategie

- Welke combinatie van bronnen (geothermie, restwarmte, opwek duurzame elektriciteit, aquathermie, waterstofbackbone) is nodig om de regio te voorzien van duurzame energie.
- Hoe zorgen we voor een doelmatige inzet van bronnen teneinde lage maatschappelijke kosten en betrouwbare levering.
- Met welke markstrategie krijgen de inwoners tegen de laagste kosten een betrouwbare levering van energie.
- Wat betekent dat voor de samenwerking
- Op welke manier is energie randvoorwaardelijk voor ontwikkelingen
- Hoeveel energie is wanneer en waar, nodig
-

2.2.1 samenhang WLR en RES

De inspanningen vanuit RES hebben sterke raakvlakken met wat er lokaal gebeurt. Dat geldt in het bijzonder voor het initiatief Warmtetransitie Leidse Regio waarin 6 gemeenten streven naar een Open regionaal Energiesysteem voor (op dit moment) 6 gemeenten met meerdere bronnen, waarvan restwarmte via WarmteLinQ de eerste is.

Het welslagen van WarmteLinQ in WLR is een onmisbare bouwsteen voor de doelstellingen van de totale RES regio. Dit is ook gebleken uit de pMIEK. Tegelijk is een voorwaarde dat WLR en RES elkaar goed informeren en voldoende afstemmen. Bovendien zijn de warmtebronnen buiten restwarmte vooralsnog beperkt en zullen we hier op RES-niveau tot een redelijke verdeling moeten komen.

Vanuit dit gegeven zal de RES de inzichten uit de verschillende studies bij elkaar brengen. Het is de bedoeling een feitelijk overzicht te bieden van alle relevante bronnen voor warmte in samenhang met de te ontwikkelen warmtevraag en de benodigde infrastructuur. Het is op basis van deze studie mogelijk om inzichtelijk te maken waar optimalisaties mogelijk zijn en waar risico's en afhankelijkheden ontstaan.

Naast deze overall studies worden door gemeentes of sub-regionaal ook studies verricht en/of concrete stappen gezet, zoals bijvoorbeeld de voorbereiding op te verstrekken vergunningen voor de eerste bronnenlocatie in Noordwijk. Zo onderzoekt Alphen of het doelmatig en economisch is om aan te sluiten bij de restwarmte van WarmteLinQ. Daarnaast verkennen Hillegom, Lisse, Noordwijk en Teylingen, gezamenlijk met Aardwarmte Rijnland, de mogelijkheden van collectieve warmte voor de Duin- en Bollenstreek op basis van geothermie. Dit draagt bij aan het regionale beeld hoe en waar de beschikbare warmte het beste kan worden ingezet, rekening houdend met de voorkeuren die er zijn.

Hierbij wordt het beoogde warmtesysteem binnen WLR in de context van de regio geplaatst en dat kan leiden tot nieuwe inzichten. Over de uitkomsten wordt het gesprek gevoerd en vervolgstappen bepaald. Het kan bijvoorbeeld tot een uitbreiding van WLR betekenen.

Er zijn een aantal vaste afspraken die als houvast dienen voor de aanvang van dit proces.

- WarmteLinQ als warmtebron voor de Leidse Regio wordt als een hoekpunt in de studie beschouwd. De RES regio HR faciliteert de onderlinge afspraken. Waar nodig ondersteunt zij de gemeenten vanuit het regionale belang van het welslagen van WarmteLinQ omdat voor de gehele regio een goede collectieve warmtestructuur essentieel is voor het gehele energiesysteem;
- WLR heeft een actieve informatieplicht richting de RES-organisatie
- Net als voor alle bronnen uit de regio is ook voor restwarmte uit WarmteLinQ een intensieve afstemming nodig tussen RES en WLR. De totale bronnenstrategie zal immers op RES niveau moeten worden afgestemd. Dit geldt overigens ook voor andere gemeenten en spelers, omdat lokale keuzes invloed kunnen hebben op andere gemeenten. Tegelijk zullen we de kansen die zich wel voordoen tijdig moeten benutten.
- WLR en RES zullen nog een slag maken om uit te kristalliseren hoe deze en andere werkzaamheden zo goed mogelijk afgestemd worden uitgevoerd zodat er geen onnodige dubbelingen ontstaan.

2.1.3 Samenhang met RIA

We maken met elkaar als Holland Rijnland een regionale investeringsagenda. Onderdeel daarvan is een ambitie op het thema Energie. Voor alle ontwikkelingen zo ook de inzet om 30.000 woningen bij te bouwen, is duurzame energie en werkende infrastructuur van groot belang.

- Vanuit ambitie om dit te concretiseren zetten we het RIA op. Uit de studies die vanuit het energieprogramma worden uitgevoerd komen knelpunten die mogelijkwerijs met dit investeringsfonds op basis van cofinanciering kunnen worden opgelost.
- In samenhang met de ontwikkeling het energieprogramma wordt gekeken hoe de RIA kan worden ingezet ten behoeve van de regionale ontwikkeling

02.3

Uitvoering

Regionale samenhang is van essentieel belang in het bereiken van maximale impact

RES taskforce

Op basis van
behoefte ondersteunt
RES regio dit: kan
financieel of menskracht
zijn.

Afstemmen met externe
partijen (Liander)

handelingsperspectieven

Congestie bottlenecks oplossen

Energieopwekking

Ruimtelijk proces

warmteontwikkeling

Netwerk
verzwaren

programm
eren

Smart
grids

Opslag

OER

Zoekge
bieden

ZON
OP

Isolatie
programma's

Warmtevraag
ontwikkeling

Contractstrategie

Opslag

Afspraken
met
corporaties

2.3.1 Uitvoeringskracht versterken

Smart
grids

Opslag

OER

Zoek-
gebieden

Warmtevraag
ontwikkeling

Het energieprogramma heeft in 2023 de focus om te starten met de taskforce, netwerkcongestie, OER, de taskforce zoekgebieden

Waarom

In de samenwerking is het van belang dat we steeds concreet toewerken naar projecten die landen in de regio. Bijna alle gemeentes worstelen met het vinden van de juiste mensen maar ook met het organiseren van de uitvoeringskracht. Op een aantal terreinen kan de regio logische taken verbinden. Het doel is om in lokaal opdrachtgeverschap een team te laten werken om projecten voor de gemeente voor elkaar te krijgen. Zo gaan we effectiever om met middelen en ambtelijke capaciteit.

Organisatie uitvoering

Uit de ontwikkelpaden en handelingsperspectieven komen knelpunten die moeten worden opgelost. Maar er zijn ook al huidige zaken die achterlopen in de uitvoering. Op beide zetten we uitvoeringskracht in. Dit zijn mensen die toewerken naar concrete resultaten. Denk aan ontwikkelbare opwekkavels, projecten om congestie te verminderen zoals opslag of smartgrids op bedrijven terreinen. We leveren de kennis en de menskracht. De afstemming en de opdrachtgeverschap ligt bij de gemeenten. Door dezelfde mensen in de verschillende gemeentes te laten werken leert de regio van elkaars projecten. Daarnaast organiseren we samenhang in de regio vanuit de mensen die met elkaar werken. Zonder te treden in de autonomie van gemeentes.

2.3.1 invulling taskforces

Netwerkg congestie - Smartgrids en opslag

Uit de analyse van de ontwikkelpaden komen mogelijke bottlenecks op de elektriciteitsinfrastructuur. Deze moeten op verschillende niveaus opgelost worden. Voor netverzwaring is Liander verantwoordelijk. Liander kan echter geen voorzieningen treffen m.b.t. lokale grids of opslag. De taskforce die hier werkt pakt de projecten op die buiten scope van Liander vallen. Hiervoor is expertise nodig op het gebied van smartgrids, decentrale energievoorzieningen en opslag op projectenuitvoeringsniveau.

Invulling warmte vraag

Het is mogelijk om in de toekomst verder samen te werken op basis van warmtevraagontwikkeling. Een gezamenlijke kavelstrategie helpt om de warmte zo goed mogelijk te verdelen. Zo is het ook mogelijk om een warmteteam het lokale proces te laten ondersteunen. Met kennis en ervaring op het gebied van warmtevraagontwikkeling, participatie en overzicht in wat in de andere gemeentes gebeurt.

De warmte aanbieders vragen om zekerheid in afname maar ook eenduidige processen. De inwoners willen een betrouwbare en betaalbare oplossing in hun woning. Dit wordt bereikt door goed af te stemmen en samen te werken, ook op operationeel niveau.

2.3.1 Invulling taskforces

Ruimtelijk proces zoekgebieden

Waar de taskforce instapt is afhankelijk van waar de gemeente zelf staat in het proces. Hierin onderscheiden we de 4 fase zoals afbeelding 3 laat zien. De taskforce werkt in opdracht van de betreffende gemeenten. Met behulp van de taskforce wordt de uitvoering van projecten en processen versneld maar de verantwoordelijkheid blijft bij de gemeente. De taskforce verzorgt de inhoudelijke plan ontwikkeling de gemeentes zijn in de lead met betrekking tot de besluitvorming. De taskforce ontzorgt in het organiseren van de participatiesessies, ontwerpstappen, planvorming om tot ontwikkelbare projecten te komen .

Zoekgebieden

Om tot zoekgebieden te komen maakt de taskforce een lokaal passend plan. Hierin betreft de taskforce lokale stakeholders om tot een goed gedragen lokale afweging te komen waar zoekgebieden mogen liggen. Dit doen ze op basis van ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijke en energetische opgaves in dit gebied.

Met de omgeving wordt bepaald welke randvoorwaarden in het zoekgebied geborgd moeten worden (lokaal eigendom, ruimtelijke inpassing, energetische randvoorwaarden e.d.). De taskforce kan ook ondersteunen om de zoekgebieden te vertalen naar het omgevingsbeleid.

Ontwikkelbare kavels

In de zoekgebieden vindt een verfijning plaats naar ontwikkelbare kavels. Dit gebeurt op basis van haalbaarheidsstudies en maatschappelijke kosten baten analyses. De randvoorwaarden van de vorige fasen worden meegenomen en verder uitgewerkt. Hierin wordt nadrukkelijk de omgeving betrokken om de invulling van het zoekgebied goed vorm te geven.

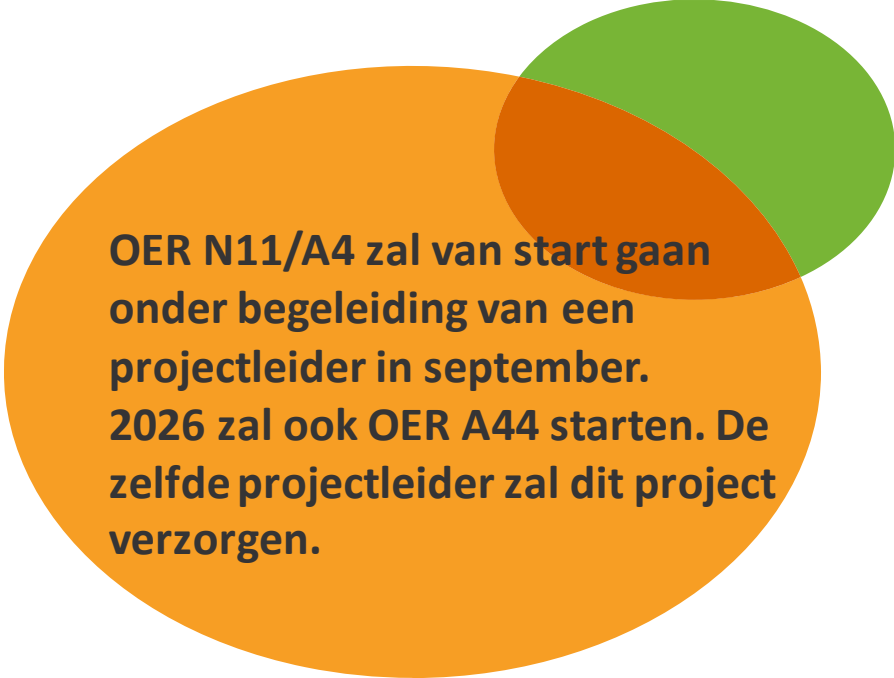
Projectfase

In de projectfase wordt de ontwikkelbare kavel met de ontwikkelaar, energie coöperatie en de grondeigenaar van vergunning tot uitvoering gebracht.

Afbeelding 3: De regie voor het ruimtelijke proces loopt in lijn met de verantwoordelijkheden van de gemeente als vergunningverlener. De taskforce is dienend in dit proces en ontlast de ambtelijke organisatie in de uitvoering. De netbeheerder is betrokken bij alle stappen.

OER traject

OER N11/A4 zal van start gaan onder begeleiding van een projectleider in september. 2026 zal ook OER A44 starten. De zelfde projectleider zal dit project verzorgen.

Afbeelding 2: processtappen OER in samenwerking met EZK

Ruimtelijk proces - OER

Medio 2023 wordt met EZK het OER traject gestart. Hierin onderzoekt het OER-team welke energie-opwekmogelijkheden er zijn langs de N11/A4. Daarnaast is er ook een aanvraag verstuurd naar het ministerie van EZK om het OER-traject ook in A44 uit te voeren, dit traject zal in 2026 van start gaan.

Het OER-team zal ook kijken hoe de samenhang is met het gehele energiesysteem. Daarnaast maken ze de koppeling met andere maatschappelijke opgaves zoals recreatie, biodiversiteit en de landbouw transitie. Het doel van dit traject is tot ontwikkelbare projecten te komen voor zowel wind, zon, als opslag.

Er is een OER-projectleider aangesteld om vanaf juli 2023 met dit traject aan de slag te gaan. De OER-projectleider is de regionale linking pin met het OER traject en coördineert en verzorgt de betrokkenheid van de gemeenten en betrokken partijen. De projectleider stemt af met EZK en RWS. Dit proces wordt natuurlijk participatief doorlopen met de omgeving. Er komt een duidelijke ruimtelijke analyse en afspraken ten aanzien van lokaal eigenaarschap.

N206 wordt onderzocht in het kader van de te ontwikkelen zoekgebieden. Dit biedt de mogelijkheid om dit eerder dan 2026 te starten

02.4

Monitoring en rapportage

2.4.1 Monitoring en rapportage op energiesysteem en RES

Het resultaat op de voortgang van de ontwikkelingen in het energiesysteem rapporteren we aan het Nationaal Programma RES. De Holland Rijnland RES organisatie monitort de voortgang om zicht te houden op de bijdrage aan de nationale opgave. De RES 1.0 krijgt een update naar RES 2.0 wanneer de strategie voor de beoogde bijdrage aan de nationale opgave verandert. In dit energieprogramma is geen rekening gehouden met activiteiten in het kader van het ontwikkelen van een eventuele RES 2.0, ook omdat de bestuurlijke focus hier nu niet ligt. Mocht dit gedurende de uitvoering van dit programma wél opportuun worden, dan vraagt dat ter zijne tijd om aanpassing van het programma. Tot die tijd rapporteert de RES regio over de voortgang en de veranderingen van inzichten die bijdragen aan het behalen van de doelstellingen op de volgende onderdelen:

- Kwantitatieve doelmonitoring RES:
o.a. <https://monitor.wijzijnon.nl/> en (naar behoefte) ook een jaarlijkse rapportage ook op gemeenteniveau.
- Kwalitatieve beschrijving voortgang:
 - Ontwikkeling handelingsperspectieven op Integraal energiesysteem.
 - Duurzaam opgewekte energie
 - Wind
 - Zon in zoekgebieden
 - Zon op dak, parkeergarages en parkeerterreinen
 - Opslag
 - Ontwikkeling in de warmte transitie
 - Ontsloten collectieve warmte
 - Isolatie
 - Ontwikkelen aandeel individuele warmte oplossingen.
 - Energiebesparing
 - Duurzame mobiliteit
 - Infrastructuur en aanpak congestie

2.4.2 Kennisdeling

Er wordt in de energietransitie veel kennis en ervaring opgebouwd. In handzame handreikingen delen we die kennis aan de ambtelijke staf. Gemeenschappelijke beleidsvorming kan voortvloeien uit de stappen die worden gezet op het energiesysteem. Passend bij de situatie verzorgt het RES team met de ambtelijke organisatie de benodigde afstemming en producten. De kennisdeling is proactief vanuit NPRES naar de regio en natuurlijk ook vraag gestuurd van de regio naar het RES team.

Ook doen de gemeentes in de regio ervaringen op die voor iedere gemeente waardevol zijn. Om die kennis te delen komt de projectgroep regelmatig bijeen.

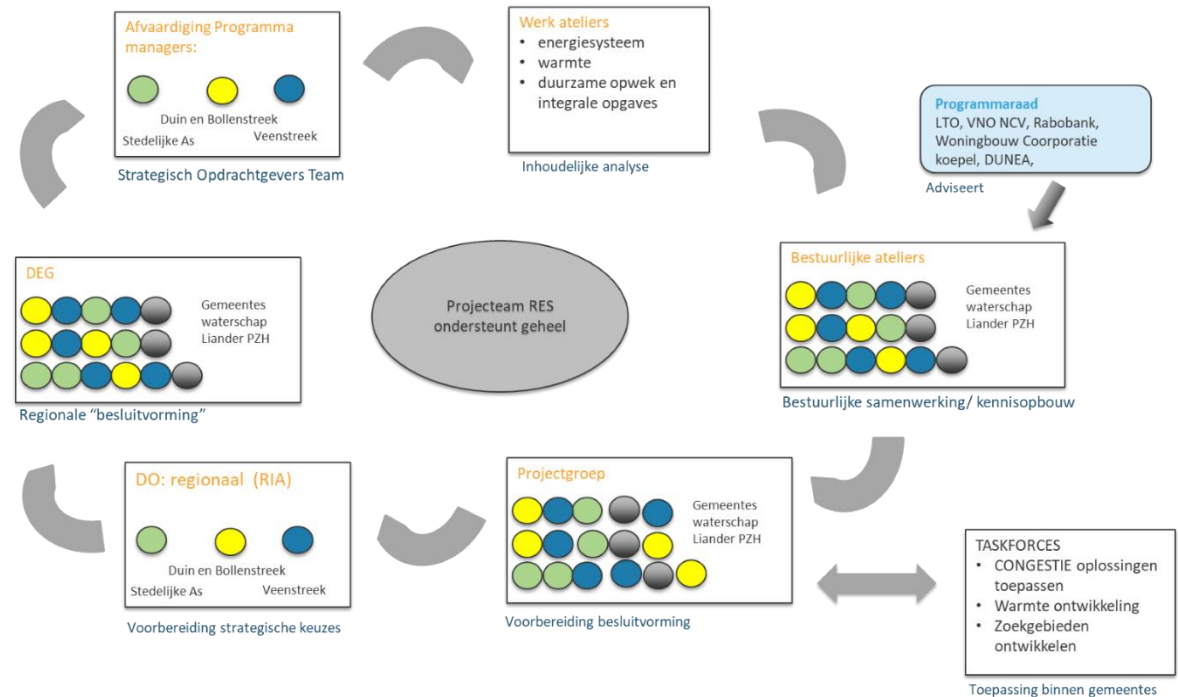
03

Organisatie & Governance

- ▶ 3.1 Sturing en opdrachtgeving
- ▶ 3.2 Invulling werkzaamheden

3.1 Sturing en opdrachtgeving

- Bestuurlijke overleg:
 - o Bestuurlijk ateliers: investeren in gezamenlijke kennisopbouw en richtinggevende discussies
 - o DEG: besluitvorming over resultaten, keuzes en (financiële) kaders
- Directeuren overleg
 - o Voorbereiding strategische bestuurlijke keuzes
 - o Interne borging van capaciteitsvraagstukken en organisatie vraagstukken.
 - o Borgen relatie RIA en energieprogramma
- SOT strategisch opdrachtgevers team
 - o Richting gevende discussie over proces en aanpak
 - o Uitzetten van operationele opdrachten in subregio of gemeentes
 - o Inhoudelijke werk op relatie RIA en energieprogramma
- Project groep
 - o Voorbereiden, schrijven en goedkeuren stukken voor DEG
- Werkateliers
 - o Invulling van de inhoudelijke werkzaamheden op regionale schaal
 - o Invulling van lokale inbreng in de regionale vraagstukken
 - o Gezamenlijke kennisopbouw
- Taskforces
 - o Implementatie lokaal bij gemeentes

3.2 Invulling werkzaamheden

	Beschrijving werkwijze	Uitvoering RES-team	Betrokkenheid gemeenten en andere partijen
Strategisch	Krijgt invulling en uitwerking in nauwe samenspraak met het Strategisch Opdrachtgeversteam (SOT). Vanuit dit overleg worden vragen en taken, gewenste producten belegd bij het programmateam. Kan ook nadrukkelijk op voorstel van het RES-team gebeuren. Zie hiervoor ook bijlage 1	• Samenbrengen van de regionale belangen • Toevoegen van de (technische) inhoudelijke kennis en analyses van het energiesysteem en de governance/ marktordeningsvraagstukken • Faciliteren van bestuurlijk gesprek op basis van de opgedane kennis.	Zo mogelijk en passend gemeentelijke expertise inschakelen in plaats van opdrachtnemers. Deelnemen in de
Uitvoerend			
Projecten	Een aantal projecten zijn al geïdentificeerd. Zoals OER. Andere projecten volgen uit de strategische werklijn	Aan te stellen projectleider, monitoren voortgang en borgen samenhang met andere trajecten	Invulling project(en) gebeurt in samenspel met gemeentelijk betrokkenen
Werkateliers	Regio (brede) ateliers/werksessies om invulling te geven aan de producten die worden ontwikkeld zoals omschreven in bijlage 1 .	RES-team heeft verantwoordelijk projectleider per thema, die ateliers/werksessies inricht ism opdrachtnemers. Het res team verzorgt de benodigde inhoudelijke technische kennis	Deelname van de ateliers. Inbreng van lokale situatie en kennis. Uitkomst zo nodig vertalen naar lokaal beleid of lokale projecten.
taskforces	In het verlengde van de werkateliers gaan regionale taskforces de lokale uitvoering verder ondersteunen (zoals eerder beschreven taskforce zoekgebieden).	Opdrachtnemers inschakelen om taskforces te bemensen. Deze taskforces werken lokaal binnen RES-opdracht onder begeleiding van gemeenten. Zorgdragen voor goede en gedeelde werkprocessen Zorgen voor kennisdeling tussen de gemeentes, samenbrengen van de uitkomsten in de voortgangsrapportages	Opdrachtgeving taskforce binnen gemeenten. De activiteiten die de taskforce voor de gemeente uitvoert vallen binnen het kader van de RES en sluiten aan bij de behoefte van de gemeente. Interne afstemming en beleidsvorming blijft in regie van de gemeente.
Monitoring en Rapportage	Opstellen van voortgangsrapportages over het behalen van de RES doelen en het ontsluiten van kennis binnen NPRES	Doet RES-team, met beperkte en gerichte ondersteuning (opdrachtnemers) voor monitoring.	Input leveren, meewerken aan rapportages
Overkoepelend	Vorbereiden Commissie DEG gebeurt in projectgroep onder voorbereiding van RES-team	RES-team verzorgt coördinatie en voorbereiding	Via de projectgroep als voorportaal commissie DEG

Bijlage

- ▶ **Bijlage 1: Productenlijst met mijlpalen planning**

Werkstroom	Onderdeel		Producten	2023	2024	2025	2026
Strategie	Energie systeem		Ontwikkelpaden energiesysteem	x	x	x	
	Handelingsperspectieven	Vraag	Marktstrategie uitvraag warmtekavels		x	x	
			Congestiestrategie		x	x	x
		Infrastructuur	Samenhang met ruimtelijke economische ontwikkeling	x			
			<i>Integraal programmeren</i>		x	x	x
			<i>Iteratie pMIEK</i>		x	x	x
			<i>Ruimtelijke perspectief op energieopwek</i>	x	x	x	x
			<i>GIS-kaart huidig, pijplijn, ambitie en zoekgebieden</i>	x	x	x	x
			<i>Systeemoptimalisatie</i>	x	x	x	
		Aanbod	Bronnenstrategie	x	x	x	x
			<i>Lijst met bottlenecks</i>	x	x	x	x
			<i>Verkenning breed ontsluiten geothermie</i>	x	x	x	x
			<i>Concretiseren vervolgstappen aquathermie</i>		x	x	x
			<i>Concretiseren anderen bronnen (duurzame gassen, H2, innovatie)</i>		x	x	x
			<i>Regionale warmtevraag clustering</i>	x	x		
			<i>Invlulling publiek eigendom warmte infra</i>		x		
			<i>Afspraken governance warmte distributie</i>		x		
			<i>Vormen governance oplossing</i>			x	
			Regionale samenwerkingsorganisatie				
			Bottleneck analyse	x	x	x	

Werkstroom	Onderdeel		Producten	2023	2024	2025	2026
	Investerings Agenda HR		Investeringsprogramma				
Uitvoering	Taskforce netwerkcongestie		Bottlenecks analyse planning	x	x	x	x
			Aanpak per gemeente	x	x	x	x
	Taskforce Ruimtelijke proces	Zoekgebieden	Participatiebeleid	x			
			Zoekgebieden vormen	x			
			Zoekgebieden uitwerken		x	x	x
			Projecten concretiseren		x	x	x
		OER	Ruimtelijke analyse opwek zoekgebieden	x	x		
			Inventarisatie maatschappelijke opgaves	x			
			Participatie workshops	x	x		
	Taskforce warmte	Warmtevraagontwikkeling	Kavel aanpak			x	x
			Concretiseren afspraken woningbouw corporaties		x	x	
			Uitvoering wijkaanpakken (kavels)			x	x
RES	monitoring		Monitoring voortgang	x	x	x	x
			Kwalitatief beschrijven van voortgang	x	x	x	x
	Kennisdeling		Coördinatie samenwerking	x	x	x	x
			Bestuurlijke afstemming	x	x	x	x
			Evaluatie programma		x	x	x

